

بررسی نظام ثبت اختراع در کشورهای منتخب
(چین، آمریکا، ژاپن و کره جنوبی)

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات ارتباطات و فناوری‌های نوین

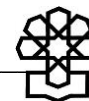
کد موضوعی: ۲۸۰
شماره مسلسل: ۱۵۱۲۰

آبان‌ماه ۱۳۹۵

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۴.....	۱. چین
۱۱.....	۲. آمریکا
۱۷.....	۳. ژاپن
۲۱.....	۴. کره جنوبی
۲۶.....	جمع بندی و پیشنهادها
۳۱.....	منابع و مأخذ

بررسی نظام ثبت اختراع در کشورهای منتخب (چین، آمریکا، ژاپن و کره جنوبی)

چکیده

حفاظت از مالکیت فکری، عامل کلیدی جهت ایجاد مزیت رقابتی در اقتصاد ملی و بین‌المللی به‌شمار می‌آید. مالکیت فکری، به مخترعین و صاحبان اختراعات، علائم تجاری و حق تکثیر اجازه می‌دهد تا از فعالیت و سرمایه‌گذاری‌های خود کسب منفعت کنند. صاحبان اختراع می‌توانند از روش‌های مختلفی از جمله تجاری‌سازی اختراعات، صدور مجوز، مجوز متقابل و فروش اختراع کسب منفعت نمایند. در نتیجه، حمایت از مالکیت فکری زمینه‌ساز توسعه فناوری و در نهایت توسعه اقتصادی به‌شمار می‌آید.

کشورهای چین، آمریکا، ژاپن و کره جنوبی از جمله کشورهایی هستند که توانسته‌اند با اصلاح نظام مالکیت فکری، شرایط مساعدی برای نظام ثبت اختراعات خود فراهم کنند. در این کشورها، متولی اصلی نظام ثبت اختراع نهادهای وابسته به قوه مجریه می‌باشد. برای مثال، در کشور چین اداره مالکیت فکری زیر نظر شورای دولتی و تحت نظارت ریاست‌جمهوری قرار دارد. در آمریکا، اداره ثبت اختراع و علائم تجاری آمریکا تحت نظارت دولت مرکزی در وزارت بازرگانی، در ژاپن، اداره ثبت اختراع تحت نظارت وزارت اقتصاد، تجارت و صنعت و در کره جنوبی اداره مالکیت فکری تحت نظارت وزارت تجارت، صنعت و انرژی فعالیت می‌نمایند. از منظر فرآیند ثبت اختراع، هر کدام از ادارات فوق متشکل از چندین گام اصلی مشابه با عنوان تشکیل پرونده، ارزیابی و انتشار اختراع و چندین گام فرعی، از جمله انتشار در مرحله تشکیل پرونده، درخواست ارزیابی، اصلاح و ابطال می‌باشند. فرآیند ثبت اختراع در چین، کره جنوبی و ژاپن تقریباً مشابه بوده، ولی اداره علائم تجاری و ثبت اختراع آمریکا فرآیندی متفاوت‌تر و متشکل از گام‌های گسترده‌تری است، در کشورهای مورد مطالعه، ارزیابی و ممیزی اختراعات جزء جدانشدنی فرآیند ثبت است و شیوه ثبت اعلامی وجود ندارد.

بررسی نظام ثبت اختراع در کشورهای چین، آمریکا، ژاپن و کره جنوبی نشان می‌دهد که استقرار نهاد متولی ثبت اختراع در قوه مجریه، طراحی ساختاری متناسب با کارکردهای مختلف مرتبط به ثبت اختراع برای نهاد متولی ثبت، شفافیت و ساده‌سازی بیشتر فرآیند ثبت اختراع، پرهیز از ثبت اعلامی یا اظهاری و متناسب‌سازی هزینه‌های ثبت اختراع برای اشخاص حقیقی و حقوقی مهمترین نقاط اشتراکی است که در اصلاح نظام مالکیت صنعتی کشور ما نیز می‌تواند مورد توجه قرار گیرد.

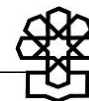
مقدمه

نوآوری‌های فناورانه از طریق تولید و ارائه محصولات و خدمات با کیفیت‌تر، به‌عنوان محرکی جهت رشد بهره‌وری کل عوامل و استاندارد زندگی در نظر گرفته می‌شود. اگر یک فناوری جدید دارای ارزش باشد به احتمال زیاد تقلید و یا کپی‌برداری می‌شود. نتیجه این تقلید و کپی‌برداری، کاهش سود بالقوه و در نهایت کاهش انگیزه فعالیت‌های نوآورانه است. حقوق مالکیت فکری با اعطای قدرت انحصاری موقت به مخترعان موجب تشویق نوآوری می‌شود و حفاظت از آن تأثیر بسزایی در تصمیم سرمایه‌گذاران و مخترعان برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحقیق و توسعه دارد (ستار و محمود،^۱ ۲۰۱۱). اختراعات ثبت شده همچنین مشوق‌هایی را برای سرمایه‌گذاری در تجاری‌سازی و کمک به توسعه یک اختراع و تشویق سرمایه‌گذاران جهت سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دارنده حق اختراع فراهم می‌سازد (بسن و مورر،^۲ ۲۰۰۸). در نتیجه سیاست‌های مناسب جهت حفاظت از حقوق مالکیت فکری، برای رشد بلندمدت اقتصادی مبتنی بر فناوری و نوآوری ضروری است (ستار و محمود، ۲۰۱۱).

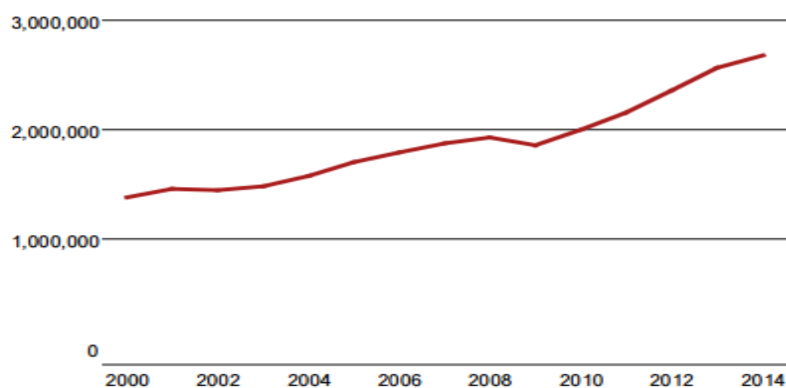
براساس تعریف سازمان جهانی مالکیت فکری^۳ (WIPO)، مالکیت فکری، حقوق ناشی از فعالیت‌های فکری است که حوزه‌های مختلف از جمله صنعتی، علمی، ادبی و هنری را در بر می‌گیرد (واییو، ۲۰۰۷). مالکیت فکری دو شاخه دارد: کپی‌رایت و مالکیت صنعتی. کپی‌رایت یا حقوق مؤلف به آفریده‌های هنری مانند اشعار، رمان‌ها، موزیک‌ها، نقاشی‌ها و کارهای سینمایی مربوط می‌شود. مالکیت صنعتی شقوق مختلفی دارد که مهمترین آنها عبارتند از: حق ثبت اختراع، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری. حق ثبت یا همان حق انحصاری اختراعات در معنای وسیع به معنای حفاظت از حقوق مخترعان است. به‌طور ساده حق اختراع، یک حق اعطا شده توسط دولت به یک مخترع است که به مخترع اجازه می‌دهد برای یک دوره محدود (که حدود ۲۰ سال است)، بهره‌برداری تجاری غیرمجاز دیگران را منع کند (براتی و نوروزی، ۱۳۹۲).

براساس گزارش سازمان جهانی مالکیت فکری، تعداد کل تقاضانامه‌های ثبت اختراع در سال ۲۰۱۴ برابر با ۲/۶۸ میلیون بوده که نسبت به سال ۲۰۱۳، رشد ۴/۵ درصدی داشته است. نمودار ۱ رشد تعداد کل تقاضانامه‌های ثبت اختراع در سطح جهان طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ را نشان می‌دهد.

-
1. Sattar & Mahmood
 2. Bessen & Meurer
 3. World Intellectual Property Organization

نمودار ۱. تعداد کل تقاضانامه‌های ثبت اختراع در سطح جهان (۲۰۰۰ - ۲۰۱۴)

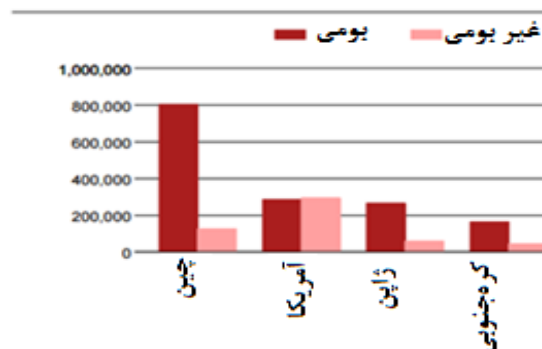
Source: WIPO, 2015.

کشورهای مختلف در سطح جهان رویکردهای متفاوتی را نسبت به حقوق مالکیت فکری اتخاذ کرده‌اند. در کشورهای توسعه‌یافته، با پتانسیل نوآوری بیشتر، تمایل بیشتری به نظام ثبت اختراع قوی‌تر وجود دارد. در برخی دیگر از کشورها نظام ثبت اختراع ضعیف‌تر به‌عنوان راهی جهت انتشار سریع دانش از طریق تقلید دانش و در نهایت توسعه فناوری پیاده می‌شود (فالوی و فوستر، ۲۰۰۶).

در این گزارش وضعیت و مدل اجرایی نظام ثبت اختراعات در کشورهای چین، آمریکا، ژاپن و کره جنوبی بررسی می‌شود. ملاک انتخاب این کشورها نیز گزارش سازمان جهانی مالکیت فکری بوده است که براساس آن اداره مالکیت فکری چین (SIPO)^۲ بیشترین تعداد تقاضانامه ثبت اختراع را در سال ۲۰۱۴ به خود اختصاص داده و اداره ثبت اختراع و علائم تجاری آمریکا (USPTO)^۳، اداره ثبت اختراع ژاپن (JPO)^۴ و اداره مالکیت فکری کره جنوبی (KIPO)^۵ در رده‌های بعدی قرار دارند (نمودار ۲). لذا به‌نظر می‌رسد در این کشورها نظام ثبت اختراع کارکردهای مطلوب خود را ایفا می‌کند و بررسی آنها می‌تواند آموزه‌های خوبی برای نظام ثبت اختراع کشور به‌همراه داشته باشد.

1. Falvey, foster
2. State Intellectual Property Office of p.r.c.
3. United States Patent and Trademark Office
4. Japan Patent Office
5. Korean Intellectual Property Office

نمودار ۲. چهار کشور برتر از نظر تعداد تقاضانامه‌های ثبت اختراع

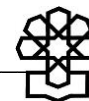

Source: Ibid.

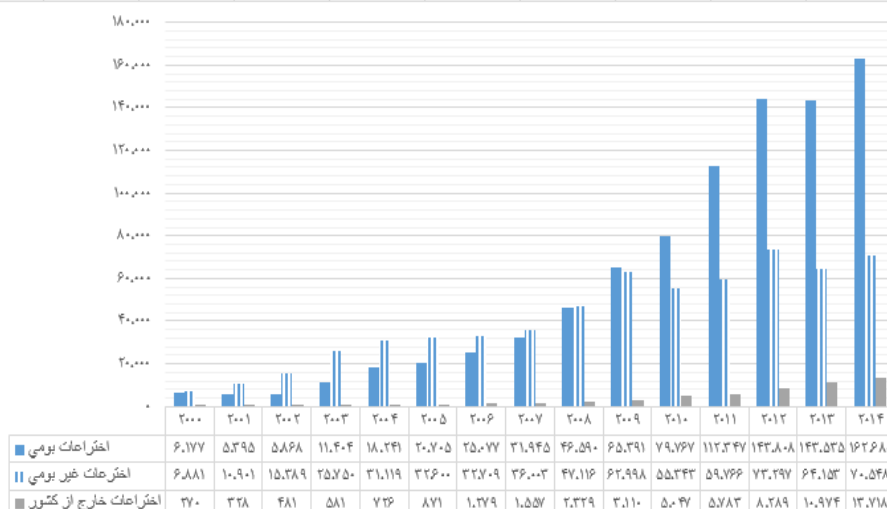
۱. چین

کشور چین با جمعیتی بیش از یک میلیارد و سیصد هزار نفر، پرجمعیت‌ترین کشور جهان و با ۱۰۳۵۴۸۳۲ میلیون دلار تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴، دومین قدرت اقتصادی جهان به‌شمار می‌آید (بانک جهانی، ۲۰۱۴). این کشور در سال ۱۹۸۰ به سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) پیوست و در سال ۱۹۹۴، معاهده همکاری‌های ثبت اختراع^۱ (PCT) را به امضا رساند و نهایتاً در سال ۲۰۰۷ موافقتنامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری^۲ (TRIPS) را پذیرفت. همانطور که اشاره شد، کشور چین از نظر تعداد تقاضانامه ثبت اختراع در سال ۲۰۱۴ رتبه اول در بین کشورهای عضو سازمان جهانی مالکیت فکری را به‌خود اختصاص داده است. در نمودار ۳ تعداد اختراعات ثبت شده در سه بخش بومی، غیربومی و خارج از کشور طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ نمایش داده شده است.

1. Patent Cooperation Treaty
2. Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights

نمودار ۳. تعداد اختراعات ثبت شده بومی، غیربومی و خارج از کشور در چین (۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴)

Source: WIPO Statistics database; Last Updated: 12/2015.

۱-۱. قانون ثبت اختراع

مجموعه‌ای از قوانین برای حمایت از مالکیت فکری در چین وجود دارد و مهمترین آنها قانون ثبت اختراع می‌باشد که در ۱۲ مارس ۱۹۸۴ به تصویب رسید. قانون ثبت اختراع (۱۹۸۴)، مشتمل بر شرایط اعطای حقوق مربوط به اختراعات، فرآیند تشکیل پرونده، حقوق مرتبط و حفاظت از اختراعات می‌باشد. در ۱۷ ژانویه سال ۱۹۹۲، دولت چین و آمریکا توافقنامه‌ای را با نام «یادداشت تفاهم بین دولت جمهوری خلق چین و دولت ایالات متحده آمریکا در حمایت از مالکیت فکری»^۱ به امضا رساندند. توافق مذکور زمینه لازم را برای بهبود قانون ثبت اختراعات چین فراهم نمود. در همین راستا اولین اصلاحیه قانون ثبت اختراع (۱۹۸۴) در ۴ سپتامبر ۱۹۹۲ با عنوان «نخستین اصلاحیه»^۲ صورت پذیرفت. تغییرات اصلی شامل منع واردات محصولات ثبت شده بدون اجازه صاحب اختراع، افزایش مدت زمان حفاظت از اختراعات از ۱۵ به ۲۰ سال و برای مدل‌های مصرفی^۳ و طرح‌های صنعتی از ۵ به ۱۵ سال بود. اصلاحیه دوم در تاریخ ۲۵ اگوست ۲۰۰۰ صورت پذیرفت و در ۱ جولای سال ۲۰۰۱ به اجرا درآمد. در ۲۷ دسامبر ۲۰۰۸، قانون ثبت اختراع چین برای سومین بار اصلاح شد؛ برخلاف دو اصلاحیه قبل که بیشتر بر کسب‌وکارهای خارجی و دولت متمرکز بود، اصلاحیه سوم بیشتر بر موضوع توسعه فناوری و اقتصاد داخلی متمرکز بود. در سال ۲۰۱۱، اداره مالکیت فکری چین برای چهارمین بار فرآیند بازنگری در قانون ثبت اختراع چین را آغاز نمود. در سال ۲۰۱۲ تحقیقات جامعی را نیز در این زمینه انجام داد و پیش‌نویس اولیه را برای اصلاحیه چهارم منتشر نمود. در سال ۲۰۱۲ نیز قانون ثبت اختراع توسط شورای دولتی

1. Memorandum of Understanding Between the Government of the People's Republic of China and the Government of the United States of America on the Protection of Intellectual Property
2. First Amendment
3. Utility Model

مورد بازنگری قرار گرفت و در ژانویه ۲۰۱۲، اداره مالکیت فکری چین نشستی با عنوان تقویت حفاظت از حق اختراع و جدیت در اجرای قانون تشکیل داد که هدف از آن پیشنهاد بهبود در حفاظت قانون و فعالیت‌های اداری بود (ژانگ و ما، ۲۰۱۴).

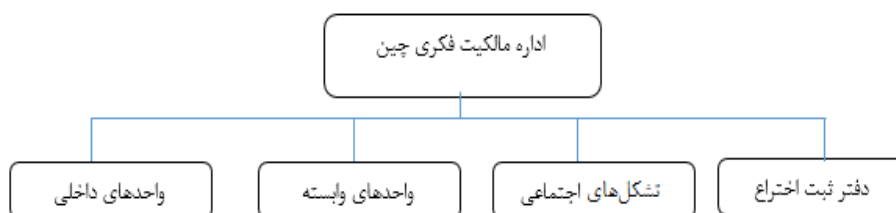
قانون فعلی ثبت اختراعات جمهوری خلق چین مشتمل بر ۸ فصل و ۷۵ ماده می‌باشد. فصول این قانون عبارتند از: قوانین عمومی، شرایط اعطای حق اختراع، درخواست ثبت اختراع، بررسی و تأیید درخواست ثبت اختراع، مدت زمان، فسخ و باطل شدن حق اختراع، مجوز بهره‌برداری از اختراع، حمایت از حقوق ثبت اختراع و قوانین تکمیلی. ماده (۱) هدف از ارائه قانون را حمایت از حقوق قانونی و منافع صاحب اختراع، تشویق اختراع - خلق،^۲ ترویج اختراع - خلق، افزایش ظرفیت نوآورانه، ترویج پیشرفت علم و تکنولوژی و توسعه اقتصادی و اجتماعی عنوان کرده است. ماده (۲) قانون ثبت اختراعات، اختراع - خلق را شامل اختراعات، مدل‌های مصرفی و طرح‌های صنعتی می‌داند (وایپو، ۲۰۰۸).

۱-۲. ساختار اداره مالکیت فکری

طبق ماده (۳) قانون ثبت اختراع چین، اداره مالکیت فکری چین^۳ (SIPO) متولی اصلی امور مربوط به ثبت اختراعات در این کشور می‌باشد که زیر نظر شورای دولتی فعالیت می‌کند. طبق قانون اساسی، شورای دولتی بالاترین قدرت اجرایی کشور چین محسوب می‌شود که زیر نظر نخست‌وزیر جمهوری چین اداره می‌شود.

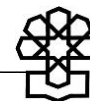
همانطور که نمودار ۴ نشان می‌دهد، اداره مالکیت فکری چین مشتمل بر چهار بخش اصلی می‌باشد. در ادامه هر یک از بخش‌های فوق معرفی شده است.

نمودار ۴. ساختار سازمانی اداره مالکیت فکری چین

Source: sipo.gov.cn

1. Zhang & Ma
2. Invention-Creation
3. State Intellectual Property Office

الف) دفتر ثبت اختراع

دفتر ثبت اختراع، متشکل از تعدادی بخش و شرکت وابسته، مسئول دریافت و بررسی تقاضانامه‌های ثبت اختراع و رسیدگی به دیگر امور اداری محوله توسط اداره مالکیت فکری چین می‌باشد. در سال ۲۰۱۴، از تعداد ۲۹۶۴ کارمند، ۱۸۵۵ کارمند به‌عنوان کارمندان ممیزان اختراعات، ۲۴۴ کارمندان ممیزان مدل‌های مصرفی و طرح‌های صنعتی، ۲۷۹ نفر به‌عنوان کارمندان ارزیابی مقدماتی و مدیریت گردش کار مشغول به فعالیت بوده‌اند (اداره ثبت اختراع اروپا و سایرین، ۲۰۱۵). بخش‌های زیرمجموعه دفتر ثبت اختراع عبارتند از:

- دفتر امور عمومی
- دپارتمان آموزش و پرسنل
- دپارتمان اجرایی ممیز ثبت اختراع
- دپارتمان مدیریت جریان و بررسی‌های مقدماتی
- دپارتمان بررسی الکترونیکی
- دپارتمان اسناد ثبت اختراع
- دپارتمان بررسی شیمی
- دپارتمان بررسی طرح‌های صنعتی
- دپارتمان بررسی مدل‌های مصرفی
- دپارتمان بررسی دارویی و بیوتکنولوژی
- دپارتمان بررسی مهندسی مواد
- دپارتمان اتوماسیون
- دپارتمان بررسی مکانیک
- دپارتمان بررسی ارتباطات
- دپارتمان بررسی الکترونیک و نوری
- مرکز هماهنگی بررسی ثبت اختراع سیچوان
- مرکز هماهنگی بررسی ثبت اختراع برجینگ
- مرکز هماهنگی بررسی ثبت اختراع تیانجین
- مرکز هماهنگی بررسی ثبت اختراع هابی
- مرکز هماهنگی بررسی ثبت اختراع گانگ دونگ
- مرکز هماهنگی بررسی ثبت اختراع جیانگ سو
- مرکز هماهنگی بررسی ثبت اختراع هنان
- شرکت توسعه فناوری ثبت اختراع چین
- بخش کمیته

ب) واحدهای وابسته

- مرکز خدمات لجستیک
- مرکز اطلاعات ثبت اختراع چین
- مرکز آموزش مالکیت فکری چین
- مرکز تحقیق و توسعه مالکیت فکری
- مرکز جستجو و رایزنی ثبت اختراعات
- نشریه مالکیت فکری چین
- هیئت بازنگاری ثبت اختراع

ج) تشکل‌های اجتماعی

تشکل‌های اجتماعی همکار اداره مالکیت فکری چین عبارتند از:

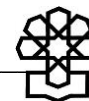
- انجمن حفاظت از ثبت اختراع
- انجمن وکلای ثبت اختراعات چین
- انجمن اختراع چین
- گروه مالکیت فکری چین

د) واحدهای داخلی

- دپارتمان توسعه و برنامه‌ریزی
- دپارتمان هماهنگی و حفاظت
- دپارتمان منابع انسانی
- دپارتمان اجرایی امور ثبت اختراع
- دپارتمان هماهنگی بین‌المللی
- دپارتمان پرسنل بازنشسته
- دپارتمان امور قانونی
- بخش کمیته
- کمیته نظارت
- اداره امور عمومی

۳-۱. فرآیند ثبت اختراع

اداره مالکیت فکری چین وظیفه بررسی تقاضانامه ثبت اختراع و اعطای حق اختراع را برعهده دارد. اعتبار

گواهی‌های صادر شده برای اختراعات، ۲۰ سال و برای مدل‌ها و طرح‌های صنعتی ۱۰ سال می‌باشد. لازم به ذکر است تمامی شرایط از زمان تشکیل پرونده در نظر گرفته می‌شوند (اداره ثبت اختراع اروپا و سایرین، ۲۰۱۵). در ماده (۲۱) قانون ثبت اختراع چین تصریح شده است که اداره مالکیت فکری چین زیر نظر شورای دولتی باید اطلاعات مربوط به ثبت اختراعات را به‌صورت دقیق، به‌روز و منظم در نشریه تخصصی ثبت اختراع به چاپ برساند. علاوه بر این، قبل از اینکه تقاضانامه ثبت اختراع منتشر شود، کارکنان اداره مالکیت فکری و افراد مربوطه باید تعهدات خود را نسبت به حفظ اطلاعات محرمانه اعلام کرده باشند. در ماده (۳۴) قانون اشاره شده است، پس از دریافت تقاضانامه ثبت اختراع، ارزیابی‌های اولیه توسط دپارتمان اجرایی ثبت اختراع صورت می‌پذیرد و پس از تأیید مطابق قانون ثبت اختراع ظرف ۱۸ ماه باید تقاضانامه‌های ثبت اختراع انتشار یابد. در نمودار ۵ فرآیند ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و مدل‌های مصرفی در اداره مالکیت فکری چین نشان داده شده است.

نمودار ۵. فرآیند ثبت (اختراعات، مدل‌های مصرفی و طرح‌های صنعتی) در اداره مالکیت فکری چین

۴-۱. هزینه ثبت اختراع

در ماده (۴۳) قانون ثبت اختراع اشاره شده که صاحب اختراع باید هزینه‌های سالیانه را از زمانی که حق ثبت اختراع به او اعطا شد، پرداخت نماید. در ماده (۴۴) نیز اشاره شده است در صورتی که صاحب حق اختراع هزینه‌های سالیانه را پرداخت ننماید، حق اختراع او باطل خواهد شد. در جدول ۱، هزینه مورد نیاز طی مراحل مختلف ثبت اختراع (تشکیل پرونده تا تمدید سالیانه) در دفتر ثبت اختراع چین نشان داده شده است.

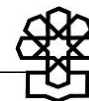
جدول ۱. هزینه‌های ثبت اختراع طی مراحل مختلف در چین

عنوان	هزینه به دلار
هزینه تشکیل پرونده	۱۴۵
هزینه اضافی بابت هر صفحه اضافی (بیش از ۳۰ صفحه)	۸
هزینه اضافی بابت هر صفحه اضافی (بیش از ۳۰۰ صفحه)	۱۵
هزینه گواهی ثبت اختراع	۳۸
هزینه انتشار تقاضانامه	۸
هزینه مربوط به ادعای حق تقدم به‌ازای هر حق تقدم	۱۳
هزینه بررسی	۳۸۲
هزینه رسیدگی جهت اصلاح اشتباهات ترجمه در فاز بررسی شکلی	۴۶
هزینه رسیدگی جهت اصلاح اشتباهات ترجمه در فاز بررسی ماهوی	۱۸۴
هزینه رسیدگی در جهت تغییر اطلاعات متقاضی، مخترع و یا صاحب اختراع	۳۱
هزینه بررسی مجدد	۱۵۳
هزینه سالیانه	
۱ تا ۳ سال، به‌ازای هر سال	۱۳۸
۴ سال، به‌ازای هر سال	۱۸۴
۵ سال، به‌ازای هر سال	۱۸۴
۶ سال، به‌ازای هر سال	۱۸۴
۷ تا ۹ سال، به‌ازای هر سال	۳۰۴
۱۰ تا ۱۲ سال، به‌ازای هر سال	۶۰۸
۱۳ تا ۱۵ سال، به‌ازای هر سال	۹۱۱
۱۶ تا ۲۰ سال، به‌ازای هر سال	۱۲۱۵

Source: <http://www.chinapatentoffice.cn/feeschedule.asp>.

۵-۱. عملکرد اداره مالکیت فکری

در سال ۲۰۱۴، این اداره بیش از دو میلیون و سیصد هزار تقاضانامه (اختراعات، مدل‌ها و طرح‌ها) دریافت نموده است. این آمار نشان از کاهش ۷/۰ درصدی تقاضانامه نسبت به سال ۲۰۱۳ دارد. در این میان تعداد تقاضانامه‌ها برای ثبت اختراعات بیش از نهصد و بیست هزار بوده که دارای رشد ۵/۱۲ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۳ می‌باشد، تعداد تقاضانامه‌ها برای مدل‌های مصرفی نیز تقریباً برابر با

هشتصد و شصت و هشت هزار می‌باشد که نسبت به سال ۲۰۱۳ کاهش ۲/۷ درصدی داشته است. در بخش طرح‌های صنعتی، تعداد تقاضانامه‌ها نسبت به سال ۲۰۱۳، کاهش ۱۴/۴ درصدی داشته است. به‌طور کلی در سال ۲۰۱۴، تعداد تقاضانامه ثبت اختراع در سه حوزه (اختراعات، مدل‌ها و طرح‌ها) نسبت به سال ۲۰۱۳، کاهش داشته است. این در حالی است که مدت زمان بررسی تقاضانامه در مقایسه با سال ۲۰۱۳، نیز کاهش یافته است، به‌گونه‌ای که زمان ارزیابی برای اختراعات ثبت شده از ۲۲/۲ ماه به ۲۱/۸ ماه، برای مدل مصرفی از ۴/۳ ماه به ۳/۵ ماه و طرح‌ها نیز از ۳/۸ ماه به ۳/۷ ماه کاهش یافته است (اداره ثبت اختراع اروپا و سایرین، ۲۰۱۵). در جدول ۲، عملکرد اداره مالکیت فکری چین در خصوص بررسی تقاضانامه‌های ثبت اختراع برای سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ ارائه شده است.

جدول ۲. عملکرد اداره مالکیت فکری چین در زمینه بررسی تقاضانامه‌های ثبت اختراع

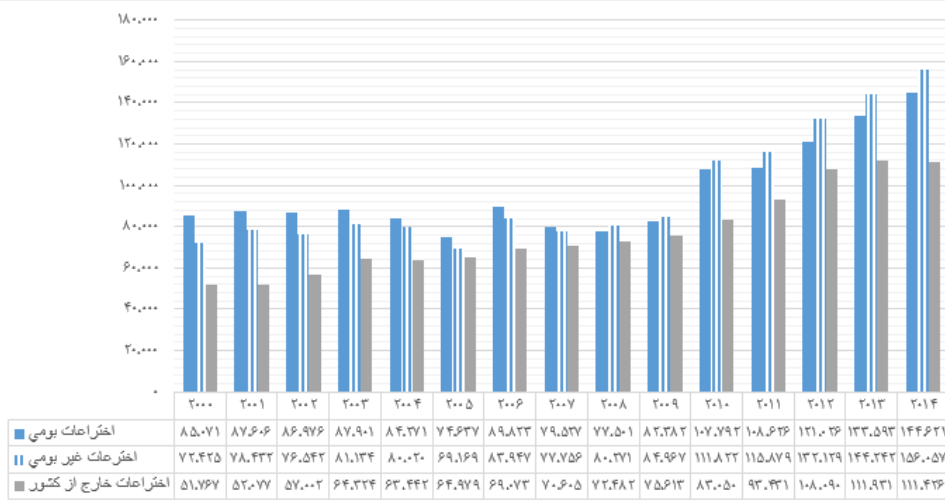
میزان تغییرات (درصد)	تغییرات	۲۰۱۴	۲۰۱۳	
تقاضانامه‌های دریافت شده				
۱۳/۶	۹۶,۱۹۹	۸۰۱,۱۳۵	۷۰۴,۹۳۶	داخلی
۵/۷	۶,۸۴۲	۱۲۷,۰۴۲	۱۲۰,۲۰۰	خارجی
۱۲/۵	۱۰۳,۰۴۱	۹۲۸,۱۷۷	۸۲۵,۱۳۶	کل
تحت بررسی				
۳۱/۲	۱۲۷,۲۵۵	۵۳۴,۷۳۳	۴۰۷,۴۷۸	اقدامات اولیه
۲۱/۳	۷۵,۶۱۰	۴۳۰,۶۶۱	۳۵۵,۰۵۱	اقدامات نهایی
PCT				
۲۵/۷	۵,۲۴۰	۲۵,۶۱۴	۲۰,۳۷۴	جستجوی بین‌المللی
-۱۰/۲	-۳۹	۳۴۴	۳۸۳	ارزیابی مقدماتی بین‌المللی

Source: EPO et al., 2015.

۲. آمریکا

کشور آمریکا با جمعیتی بیش از سیصد میلیون و هیجده هزار نفر، سومین کشور پرجمعیت جهان بوده و با ۱۷,۴۱۹ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴، جایگاه نخست را از لحاظ قدرت اقتصادی به خود اختصاص داده است (بانک جهانی، ۲۰۱۴). این کشور در سال ۱۹۷۰ به سازمان جهانی مالکیت فکری پیوست و در سال ۱۹۷۸، معاهده همکاری‌های ثبت اختراع (PCT) را به امضا رساند و در سال ۲۰۰۵ موافقتنامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری (TRIPS) را پذیرفت. نمودار ۶، تعداد اختراعات ثبت شده در سه بخش بومی، غیربومی و خارج از کشور را طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ نمایش می‌دهد.

نمودار ۶. تعداد اختراعات ثبت شده بومی، غیربومی و خارج از کشور در آمریکا (۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴)

Source: WIPO Statistics Database; Last Updated: 12/2015.

۲-۱. قانون ثبت اختراع

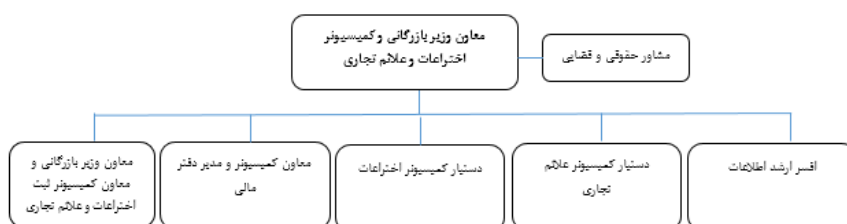
قانون ثبت اختراع آمریکا برای نخستین بار در سال ۱۹۷۰ تصویب شد. در این دستورالعمل، ویژگی‌های جدید، مهم و کاربردی بودن، شروط لازم برای ثبت اختراع مطرح شد. این قانون در سال ۱۹۷۳ توسط وزیر امور خارجه وقت، اصلاح شد. براساس این اصلاحیه، اختراع عبارت بود از فن جدید و مفید، ماشین‌آلات، تولیدات و ترکیبات جدید و هرگونه بهبود در فن، ماشین‌آلات، تولیدات و ترکیبات مواد (اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا، ۲۰۰۲). در سال‌های ۱۸۴۹ و ۱۹۵۰ و ۲۰۱۱ نیز تغییرات جزئی در دستورالعمل ثبت اختراع آمریکا صورت گرفت. در نهایت قانون ثبت اختراع کنونی مشتمل بر ۱۴ بخش و ۳۷ فصل می‌باشد. در این قانون، هر تقاضانامه ثبت اختراع باید بلافاصله پس از اتمام دوره ۱۸ ماه از تاریخ تشکیل پرونده انتشار یابد.

۲-۲. ساختار اداره ثبت اختراع

در فصل نخست قانون ثبت اختراع آمریکا اشاره شده است که اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا زیر نظر دولت مرکزی در وزارت بازرگانی فعالیت می‌نماید. نمودار ۷، ساختار سازمانی اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا را نشان می‌دهد.

نمودار ۷. ساختار سازمانی اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا

همانطور که نمودار ۷ نشان می‌دهد، اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا مشتمل بر ۵ بخش اصلی می‌باشد. در ادامه هر یک از بخش‌های فوق معرفی شده است:

الف) معاون وزیر بازرگانی و معاون کمیسیونر ثبت اختراعات و علائم تجاری

- مدیر امور بین‌الملل قوه مقننه

- دفتر ثبت نام و انضباط

- هیئت تجدیدنظر و رسیدگی به شکایات ثبت اختراع

- هیئت تجدیدنظر و دادرسی علائم تجاری

- دفتر بازنگری کیفیت ثبت اختراع

- دفتر بازنگری کیفیت علائم تجاری

ب) معاون کمیسیونر و مدیر دفتر مالی

- معاون مشاور قائم مقام کمیسیونر برای مدیریت و کیفیت خدمات

- دفتر برنامه‌ریزی و ارزیابی

- دفتر خدمات اجرایی

- مرکز خدمات کیفیت

- دفتر کسب‌وکار فرآیند مهندسی مجدد

- حسابرسی و معاون رئیس امور مالی

- دفتر بودجه

- دفتر امور مالی

- دفتر تولید

- مدیر انتشار اطلاعات

- دفتر پرونده‌های عمومی

- مرکز اطلاعات ثبت اختراع و علائم تجاری

- دفتر اطلاعات توسعه محصولات

- مدیر منابع انسانی و امور عمومی

- دفتر منابع انسانی

- دفتر حقوق مدنی

- دفتر امور عمومی

ج) دستیار کمیسیونر اختراعات

- جانشین معاون کمیسیونر اختراعات

- گروه بررسی ثبت اختراع

- جانشین معاون کمیسیونر برای خدمات فرآیند ثبت اختراع

- دفتر بررسی اولیه ثبت اختراع

- دفتر نشر و اشاعه ثبت اختراع

- دفتر معاهده همکاری ثبت اختراع (PCT)

- جانشین معاون کمیسیونر برای سیاست ثبت اختراع و پروژه‌ها

- دفتر اداره حقوقی ثبت اختراع

- دفتر انتشار سیاست ثبت اختراع

- دفتر سیستم‌های جستجو

- مرکز اطلاعات علمی و فنی

- مدیر طبقه‌بندی عملیات

- طبقه‌بندی گروه‌ها

- دفتر پشتیبانی طبقه‌بندی

- مدیر جستجو و منابع اطلاعاتی

- مدیر منابع انسانی و امور عمومی

د) معاون کمیسیونر معاون علائم تجاری

- گروه‌های بررسی علامت تجاری

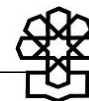
- دفتر خدمات علائم تجاری

- دفتر کنترل برنامه علائم تجاری

ه) افسر ارشد اطلاعات

- دفتر معماری و مهندسی سیستم

- دفتر توسعه و اکتساب سیستم

• دفتر کیفیت و بهبود سیستم

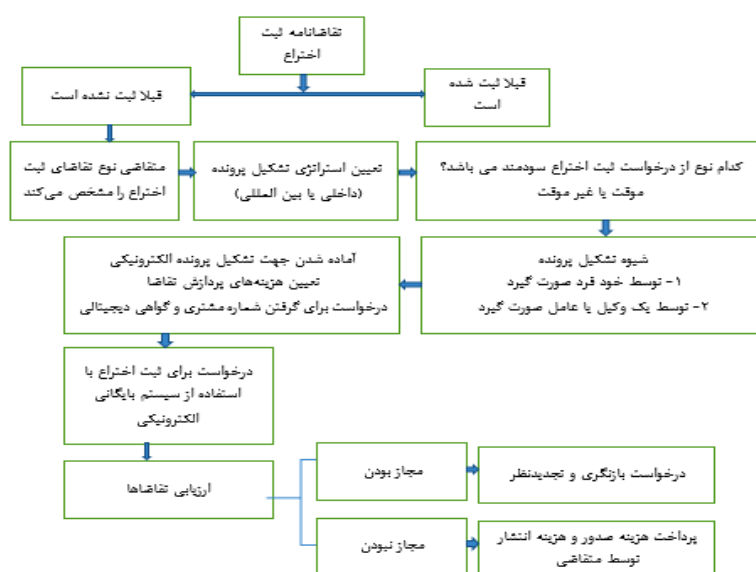
- دفتر پشتیبانی سیستم‌های عملیات

- دفتر عملیات پشتیبانی شبکه

۲-۳. فرآیند ثبت اختراع

در نمودار ۸ فرآیند ثبت اختراع در اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا نشان داده شده است.

نمودار ۸. مراحل ثبت اختراع در اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا

۲-۴. هزینه ثبت اختراع

در جدول ۳، هزینه‌های لازم برای ثبت اختراع طی مراحل مختلف (تشکیل پرونده تا تمدید سالیانه)

در اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا نشان داده شده است.

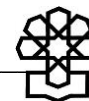
جدول ۳. هزینه‌های ثبت اختراع در اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا

هزینه (دلار)	عنوان
هزینه تشکیل پرونده تقاضانامه	
۲۸۰	هزینه پایه تشکیل پرونده - مصرفی (هزینه دستی)
۲۸۰	هزینه پایه تشکیل پرونده - مصرفی (هزینه الکترونیکی)
۱۸۰	هزینه پایه تشکیل پرونده - طرح
۱۸۰	هزینه پایه تشکیل پرونده - گیاهی
۲۶۰	هزینه موقت تشکیل پرونده تقاضانامه‌ها
۲۸۰	هزینه پایه تشکیل پرونده - چاپ مجدد
۱۴۰	اضافه‌بها - تأخیر در پرداخت هزینه تشکیل پرونده، هزینه جستجو، هزینه بررسی و یا سودمند یا اعلام و یا تقاضانامه‌های ثبت شده بدون حداقل یک ادعا و یا توسط مرجع
۸۰	به‌ازای هر ادعا بیش از ۲۰ ادعا
۸۰	چاپ مجدد هر ادعا در بیش از ۲۰ ادعا
۷۸۰	ادعاهای وابسته چندگانه
۱۴۰	ترجمه غیرانگلیسی
هزینه جستجوی اختراعات	
۶۰۰	هزینه جستجوی مدل‌ها
۱۲۰۰	هزینه جستجوی طرح‌ها
۳۸۰۰	هزینه جستجوی گیاهی
۳	انتشار تقاضانامه ثبت اختراع
۱۰۰	صدور گواهی جدید
هزینه بررسی اختراعات	
۷۲۰	هزینه جستجوی مدل‌ها
۴۶۰	هزینه جستجوی طرح‌ها
۵۸۰	هزینه جستجوی گیاهی
هزینه نگهداری حق اختراع (تمدید)	
۱۶۰۰	پرداخت برای ۳/۵ سال
۳۶۰۰	پرداخت برای ۷/۵ سال
۷۴۰۰	پرداخت برای ۱۱/۵ سال

Source: www.uspto.gov

۵-۲. عملکرد اداره ثبت اختراعات و علائم تجاری آمریکا

در این اداره، ۹۱۶۱ نفر به‌عنوان ممیزان اختراع، ۴۵۶ نفر به‌عنوان وکلای بازرسی علائم تجاری حضور دارند و ۳۰۵۰ نفر نیز سایر فعالیت‌های اداره را انجام می‌دهند. براساس آمار منتشر شده، تعداد تقاضانامه‌های ثبت اختراع داخلی در سال ۲۰۱۴ بیش از دویست‌وهشتادوپنج هزار تقاضانامه بود که

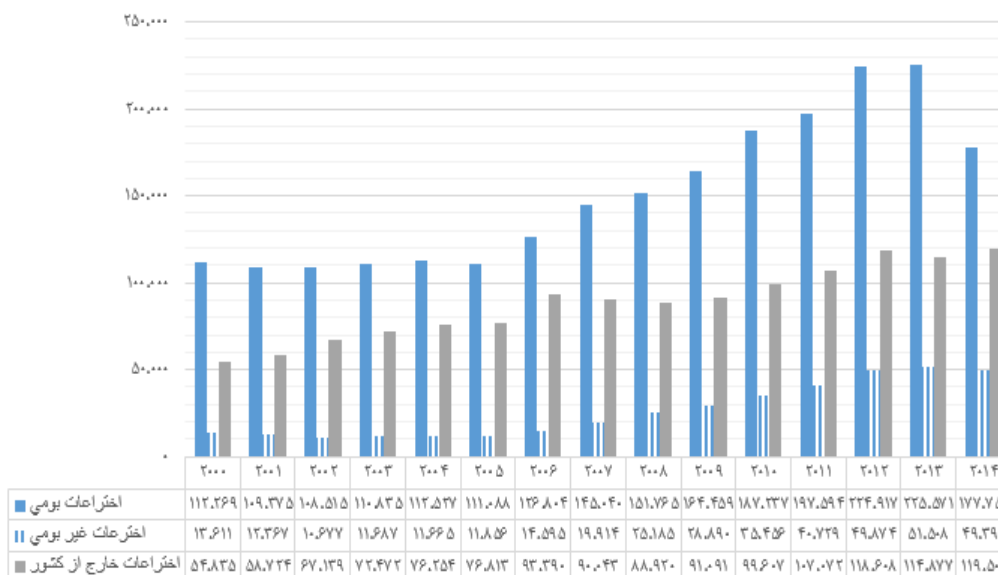

نسبت به سال ۲۰۱۳ کاهش ۱ درصدی داشت. در حالی که تعداد تقاضانامه‌های ثبت اختراع خارجی در سال ۲۰۱۴ برابر با دویست و نود و سه هزار بود که نسبت به سال ۲۰۱۳، رشد ۳/۵ درصدی داشته است.

۳. ژاپن

کشور ژاپن با جمعیتی بیش از صد و بیست و هفت میلیون نفر، دهمین کشور پرجمعیت جهان بوده و با ۴,۶۰۱ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴، به‌عنوان سومین قدرت اقتصادی جهان به‌شمار می‌آید (بانک جهانی، ۲۰۱۴). این کشور در سال ۱۹۷۵ به سازمان جهانی مالکیت فکری پیوست و در سال ۱۹۷۸، معاهده همکاری‌های ثبت اختراع (PCT) را به امضا رساند و نهایتاً در سال ۲۰۰۷ موافقتنامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری (TRIPS) را پذیرفت. نمودار ۹، میزان اختراعات ثبت شده در سه بخش بومی، غیربومی و خارج از کشور را طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ نمایش می‌دهد.

نمودار ۹. تعداد اختراعات ثبت شده بومی، غیربومی و خارج از کشور در ژاپن (۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴)

Source: WIPO Statistics Database; Last Updated: 12/2015.

۳-۱. قانون ثبت اختراع

به‌عنوان نخستین قانون ثبت اختراع در ژاپن، اصل انحصاری^۱ در سال ۱۸۹۱ رسماً اعلام شد. اما بعد از گذشت یک سال بدون اینکه اجرایی شود، منسوخ شد. در سال ۱۸۹۹ دولت ژاپن رسماً قانون ثبت اختراع^۲ را مطرح کرد. تغییرات و بازنگری‌های فراوانی طی سال‌های ۱۹۰۹ تا ۱۹۲۱ صورت پذیرفت تا

1. Rule of Monopoly
2. Patent Act

اینکه نظام ثبت اختراع مدرن^۱ ژاپن به‌طور کامل ارائه شد. در سال ۱۹۵۹، دولت ژاپن به‌طور کامل قانون ثبت اختراع را مطابق با قوانین مصوب کشورهای غربی مورد تجدیدنظر قرار داد. طی سال‌های اخیر نیز تجدیدنظرهایی روی قانون ثبت اختراع ژاپن صورت گرفته است، از جمله این موارد می‌توان به تجدیدنظرهای سال‌های ۲۰۰۲، ۲۰۰۳، ۲۰۰۴، ۲۰۰۶، ۲۰۰۷، ۲۰۰۸ و ۲۰۱۱، اشاره کرد (میروننگ، ۲۰۱۰: ۲). قانون فعلی ثبت اختراع ژاپن مشتمل بر ۱۱ فصل و ۲۰۴ ماده قانونی می‌باشد. در ماده (۱)، ترویج حفاظت، به‌کارگیری حقوق مالکیت فکری و در نتیجه توسعه اقتصاد و صنعت را مهمترین هدف از ارائه قانون ثبت اختراع بیان نموده است. براساس قانون، اطلاعات مربوط به اختراعات باید در نشریه ثبت اختراع منتشر شود. علاوه بر این در بخش دیگری از قانون اشاره شده است که هر ذینفع تا ۶ ماه پس از انتشار می‌تواند به اعطای حق ثبت اختراع اعتراض نماید. رسیدگی به اعتراضات توسط هیئت ممیزان که وابسته به نهادهای دانشگاهی هستند، صورت می‌گیرد. هیئت ممیزان در صورت مشاهده اشکالی در زمینه ثبت اختراع، آن را ابطال نموده و دلیل ابطال ورقه اختراع و نیز نظرات معترض را ابلاغ می‌نمایند و در صورتی که نقصی در تصمیم مربوط به اعطای حق ثبت اختراع مشاهده نکنند، آن را ثبت خواهند کرد.

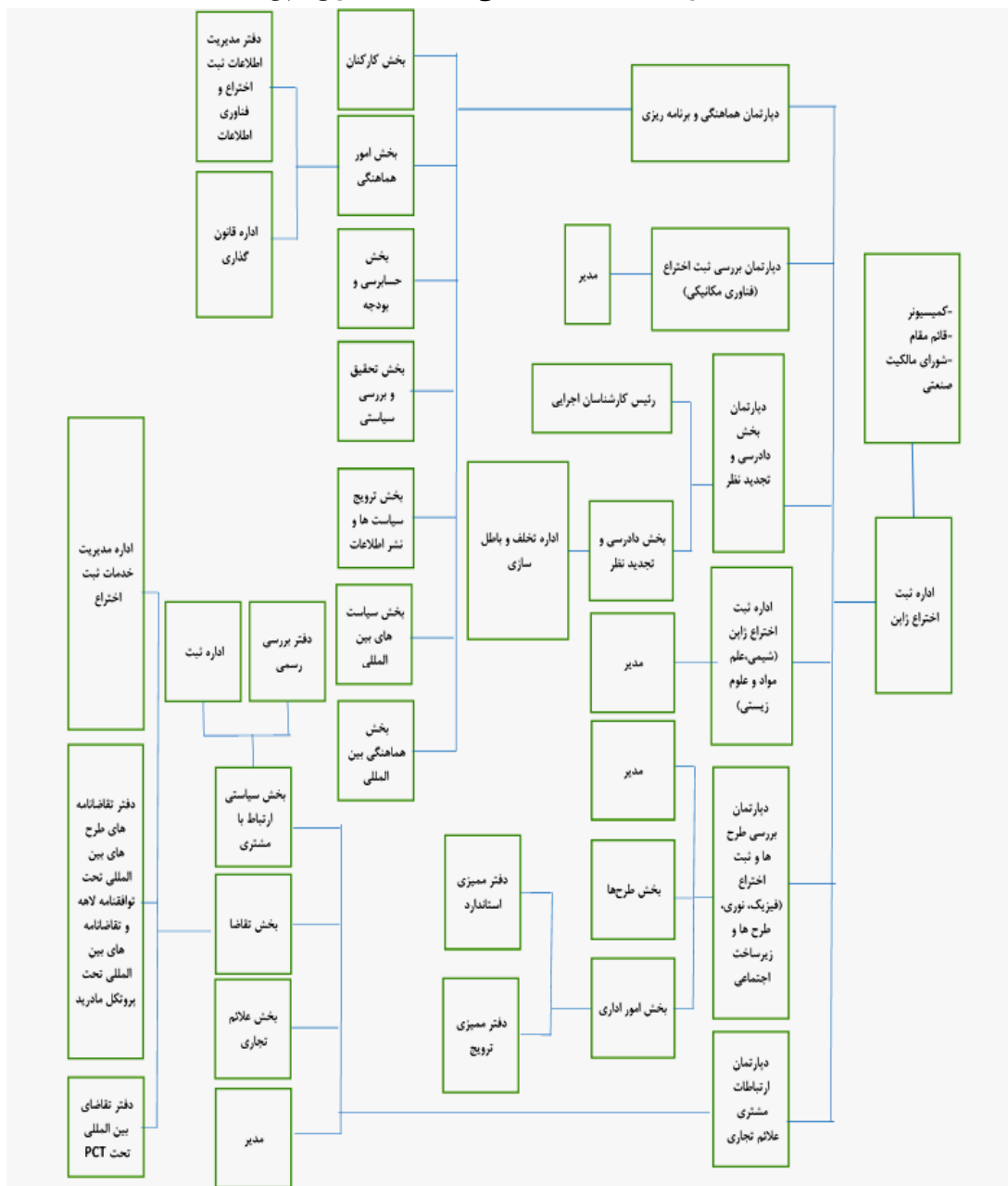
۲-۳. ساختار اداره ثبت اختراع

اداره ثبت اختراع ژاپن، مسئول امور مربوط به مالکیت صنعتی است و زیر نظر وزارت اقتصاد، تجارت و صنعت فعالیت می‌کند. این اداره متشکل از ۲۸۳۷ کارمند می‌باشد که از این تعداد، ۲۲۸۰ نفر به‌عنوان ممیزان و کارشناس اجرایی،^۲ ۱۷۰۲ نفر به‌عنوان ممیزان مدل‌های مصرفی و اختراعات، ۴۹ نفر به‌عنوان ممیزان طرح‌ها، ۱۴۲ نفر به‌عنوان ممیزان علائم تجاری، ۵۵۷ نفر به‌عنوان کارکنان دفتری و ۳۸۷ نفر به‌عنوان کارشناس اجرایی علائم تجاری، اختراعات و طرح‌ها مشغول به فعالیت می‌باشند (اداره ثبت اختراع ژاپن، ۲۰۱۴). نمودار ۱۰ ساختار سازمانی اداره ثبت اختراع ژاپن را نشان می‌دهد.

1. Modern Patent System
 2. Meirong
 3. Examiners and administrative judge

نمودار ۱۰. ساختار سازمانی اداره ثبت اختراع ژاپن

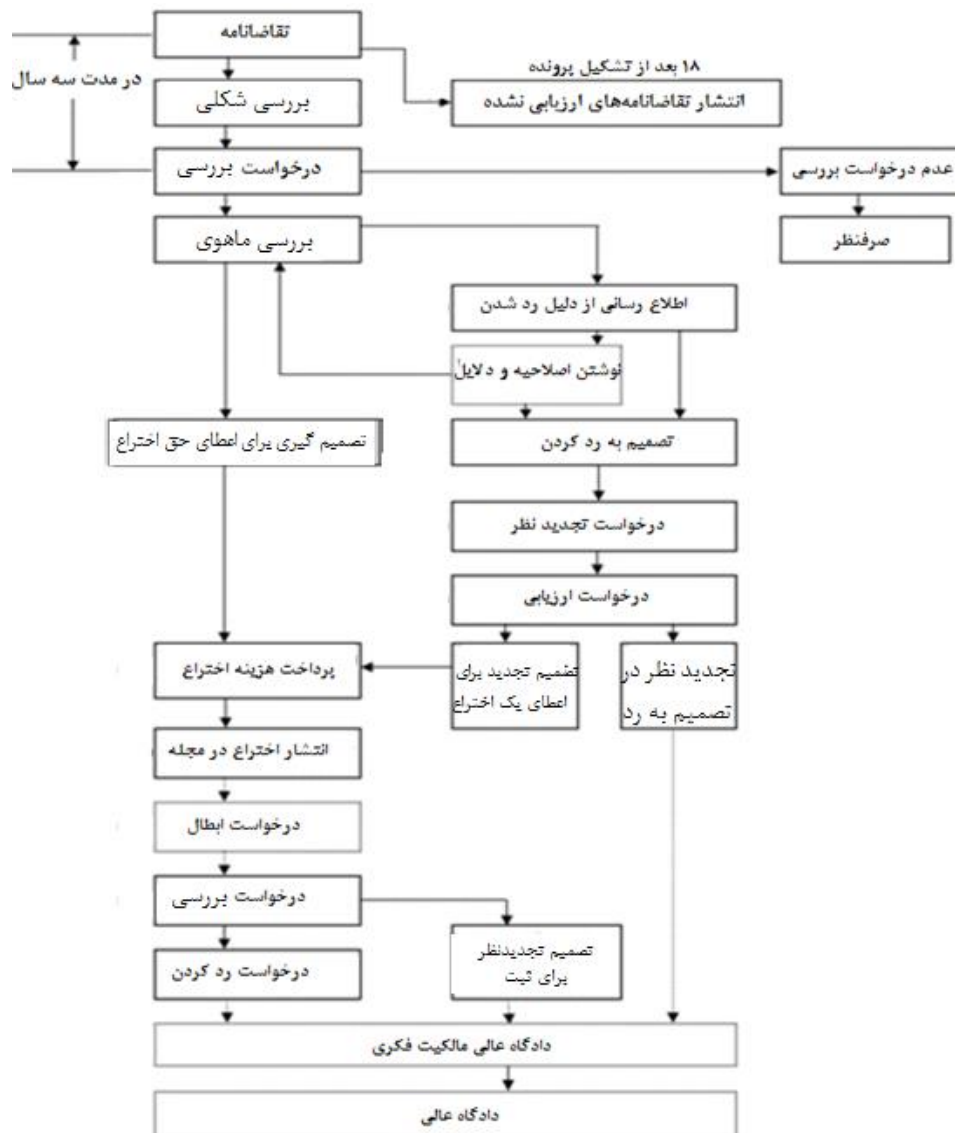

Source: www.jpo.go.jp

۳-۳. فرآیند ثبت اختراع

نمودار ۱۱، فرآیند ثبت اختراع در اداره ثبت اختراع ژاپن آورده شده است.

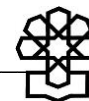
نمودار ۱۱. فرآیند ثبت اختراع در اداره ثبت اختراع ژاپن

Source: Ibid.

۳-۴. هزینه‌های ثبت اختراع

در جدول ۴ هزینه‌های مورد نیاز طی مراحل مختلف ثبت اختراع (تشکیل پرونده تا تمدید سالیانه) در اداره ثبت اختراع ژاپن نشان داده شده است.

جدول ۴. هزینه‌های ثبت اختراع در اداره ثبت اختراع ژاپن

توصیف	هزینه (دلار)
تقاضانامه ثبت اختراع	۱۲۹
تقاضانامه با زبان خارجی	۲۰۲
درخواست بررسی	۱۰۸۶+۳۷ به‌ازای هر ادعا
هزینه سالیانه ۱ تا ۳ سال	۱۹+۲ به‌ازای هر ادعا
هزینه سالیانه ۴ تا ۶ سال	۵۹+۵ به‌ازای هر ادعا
هزینه سالیانه ۷ تا ۹ سال	۱۷۸+۱۴ به‌ازای هر ادعا
هزینه سالیانه ۱۰ تا ۲۵ سال	۴۰+۵۱۰ به‌ازای هر ادعا
هزینه تصحیح بابت هر ادعا	۴۵۰+۴۹
استیناف	۴۵۰+۴۹
درخواست اصلاح	۴۵۰+۴۹
درخواست برای گواهی (دیجیتال)	۱۴

Source: www.jpo.go.jp

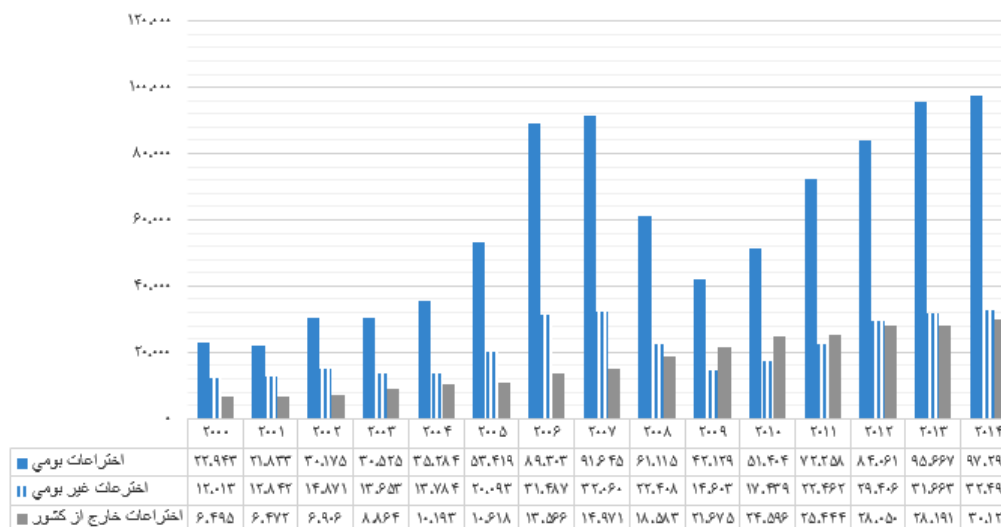
۳-۵. عملکرد اداره ثبت اختراعات ژاپن

براساس آمار منتشره تعداد تقاضانامه‌های ثبت اختراع داخلی سال ۲۰۱۴ بیش از دویست و شصت و پنج هزار می‌باشد که نسبت به سال ۲۰۱۳ کاهش ۲/۱ درصدی داشته است. در حالی که تعداد تقاضانامه‌های ثبت اختراع خارجی در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال ۲۰۱۳ رشد ۵/۹ درصدی داشت که برابر با ۶۰۰۳۰ تقاضانامه بود.

۴. کره جنوبی

کشور کره جنوبی با جمعیتی بیش از پنجاه میلیون نفر، بیست و هفتمین کشور پر جمعیت جهان و با ۱,۴۱۰ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴، سیزدهمین قدرت اقتصادی در جهان به‌شمار می‌آید (بانک جهانی، ۲۰۱۴). این کشور در سال ۱۹۷۹ به سازمان جهانی مالکیت فکری پیوست و در سال ۱۹۸۴، معاهده همکاری‌های ثبت اختراع (PCT) را به امضا رساند و نهایتاً در سال ۲۰۰۷ موافقتنامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری (TRIPS) را پذیرفت. نمودار ۱۲، میزان اختراعات ثبت شده در سه بخش بومی، غیربومی و خارج از کشور را طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ نمایش می‌دهد.

نمودار ۱۲. تعداد اختراعات ثبت شده بومی، غیربومی و خارج از کشور کره جنوبی (۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴)

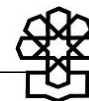

Source: WIPO statistics database; last updated: 12/2015

۴-۱. قانون ثبت اختراع

نظام ثبت اختراع کره جنوبی برای اولین بار در سال ۱۸۸۲ به دولت پیشنهاد شد. پیروزی ژاپن در جنگ‌های ژاپن و چین و سپس روسیه و ژاپن، سبب حاکمیت ژاپن بر کره جنوبی شد. در ۱۲ آگوست ۱۹۰۸، ژاپن و ایالات متحده، معاهده ژاپن - آمریکایی^۱ را در جهت حفاظت از اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم تجاری و کپی‌رایت و به‌منظور حفاظت از فناوری‌های بومی به امضا رساندند. نظام ثبت اختراع از طریق حکم ثبت اختراع کره جنوبی^۲ معرفی شد (حکم ۱۹۶ امپراتور ژاپن). در ۲۹ آگوست سال ۱۹۱۰، حکم ثبت اختراع کره جنوبی لغو شد و سپس قانون ثبت اختراع ژاپن به‌طور مستقیم در کره جنوبی به اجرا درآمد. در سال ۱۹۴۵ و با شکست ژاپن در جنگ جهانی دوم، کره جنوبی به استقلال رسید. کمیته همکاری اجرایی ثبت اختراع^۳ در تاریخ ۴ ژانویه ۱۹۴۶ تأسیس شد. بعد مدت کوتاهی در ۲۲ ژانویه، «اداره ثبت اختراع» مطابق (حکم ۴۴) قانون نظامی آمریکا ایجاد شد. در ۵ اکتبر ۱۹۴۶ همراه با انتصاب اولین رئیس دفتر ثبت اختراع،^۴ قانون ثبت اختراع متعاقب قانون نظامی آمریکا و مطابق (حکم) تصویب و رسماً ابلاغ شد. متعاقب آن در ۱۵ اکتبر ۱۹۴۶، قانون محلی^۵، به‌عنوان قانون ثبت اختراع اعلام شد و همچنین با تصویب قانون مدل مصرفی و طرح‌های صنعتی نظام حقوقی حفاظت از حقوق مالکیت صنعتی شکل گرفت (سازمان جهانی مالکیت فکری، ۲۰۱۰).

1. U.s.japan Treaty
2. Korea Patents Order
3. Patents Administrative Incorporation Committee
4. Commissioner of the Patent Office
5. Local Rule

قانون ثبت اختراع فعلی کره جنوبی (۲۰۱۳) مشتمل بر ۲۳۲ ماده می‌باشد. در ماده (۱) هدف از قانون ثبت اختراع را تشویق، حمایت و به‌کارگیری اختراعات و در نهایت ترویج توسعه فناوری و صنعت بیان نموده است.

۲-۴. ساختار اداره مالکیت فکری

اداره مالکیت فکری کره جنوبی (KIPO)، مرجع دولتی در امور مربوط به اختراعات، مدل‌های مصرفی، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری است. وظایف اصلی اداره مالکیت فکری عبارت است از: ارزیابی و ثبت حقوق مالکیت فکری، رسیدگی به دعاوی مالکیت فکری، مدیریت انتشار اطلاعات در حقوق مالکیت فکری، ارتقا و افزایش آگاهی عمومی از فعالیت‌های اختراع و بهبود همکاری‌های بین‌المللی از طریق آموزش کارشناسان در حوزه حقوق مالکیت فکری. این اداره متشکل از ۸۱۳ نفر به‌عنوان ممیزان ثبت اختراع و مدل‌های مصرفی، ۱۵۹ نفر به‌عنوان ممیزان طرح‌ها و علائم، ۹۹ نفر به‌عنوان ممیزان استیناف و ۴۹۷ نفر نیز سایر فعالیت‌ها را در اداره مالکیت فکری کره جنوبی انجام می‌دهند (اداره ثبت اختراع اروپا و سایرین، ۲۰۱۵). در جدول ۵، سوابق اقدامات مربوط به اداره مالکیت فکری کره جنوبی (KIPO) آورده شده است:

جدول ۵. تاریخچه اداره مالکیت فکری کره جنوبی

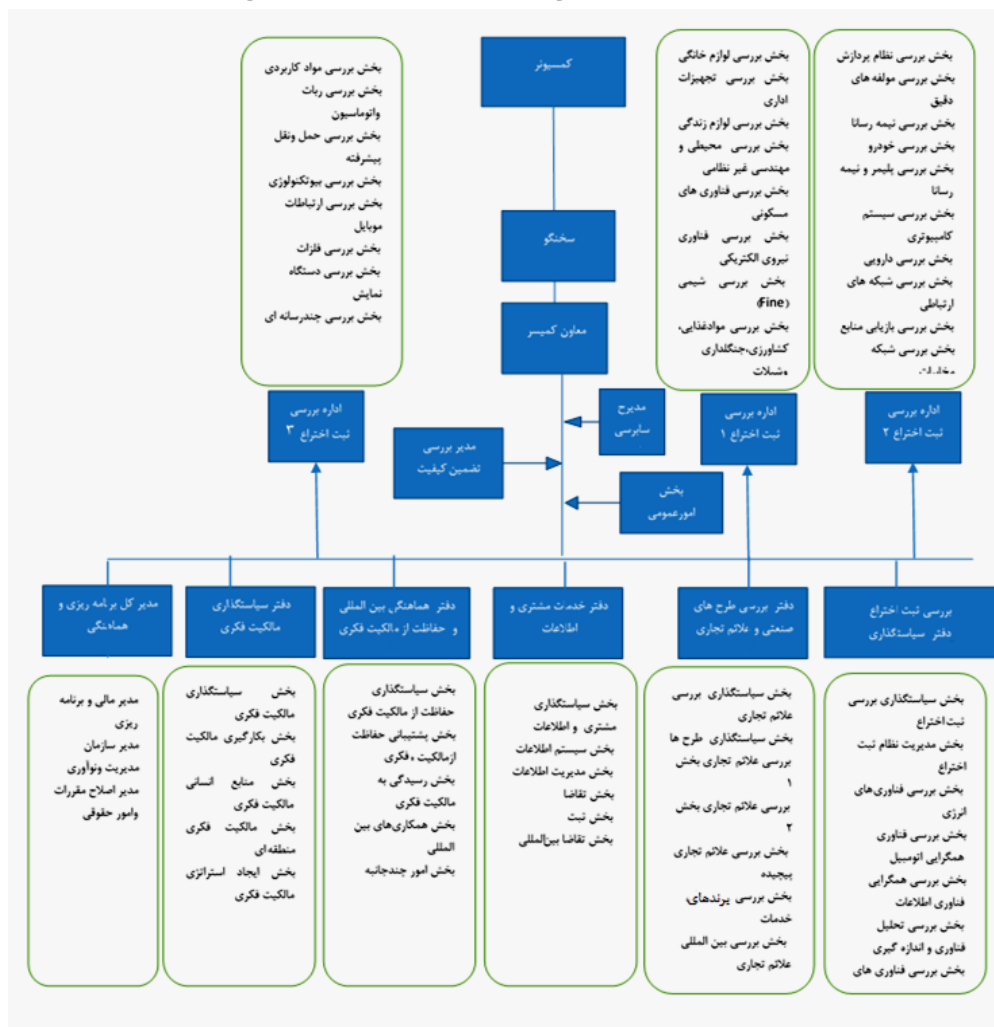
تاریخ	عنوان
۱۹۶۷	عضویت در کنوانسیون تأسیس سازمان جهانی مالکیت فکری
۱۹۷۷	تأسیس اداره مالکیت فکری کره جنوبی (KIPO)
۱۹۸۰	عضویت در کنوانسیون پاریس برای حفاظت از مالکیت صنعتی
۱۹۸۴	عضویت در معاهده همکاری ثبت اختراع (PCT)
۱۹۸۷	افتتاح مرکز آموزش ثبت اختراع بین‌المللی
۱۹۹۱	نقل مکان مرکز آموزش ثبت اختراع بین‌المللی از سئول به دائجون
۱۹۹۸	انتقال اداره اصلی به دائجون راه‌اندازی دادگاه مالکیت فکری تأسیس شعبه سئول
۲۰۰۰	تغییر نام اداره مالکیت صنعتی به اداره مالکیت فکری
۲۰۰۳	عضویت در پروتکل مادرید
۲۰۰۴	تغییر نام مرکز آموزش ثبت اختراع بین‌المللی به مؤسسه آموزش مالکیت فکری
۲۰۰۸	بازسازی سازمان در راستای سیاست‌های جدید دولتی مبنی بر کوچک‌سازی و کارآمدتر کردن ساختار سازمان‌های دولتی
۲۰۱۱	تأسیس بخش بررسی اولیه و جستجوی بین‌المللی PCT
۲۰۱۲	راه‌اندازی نظام KIPO net III ^۱
۲۰۱۴	الحاق به قانون ژنو از موافقتنامه لاهه در خصوص ثبت طرح‌های صنعتی

Source: www.kipo.go.kr

۱. Kiponet یک سیستم اطلاعاتی یکپارچه به‌منظور اتوماسیون کردن تمام مراحل اداری، از قبیل تکمیل تقاضانامه، ثبت‌نام، بررسی و انتشار نشریه، در اداره مالکیت فکری (kipo) می‌باشد.

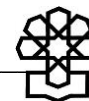
نمودار ۱۳ ساختار سازمانی اداره مالکیت فکری کره جنوبی را نشان می‌دهد.

نمودار ۱۳. ساختار سازمانی اداره مالکیت فکری کره جنوبی

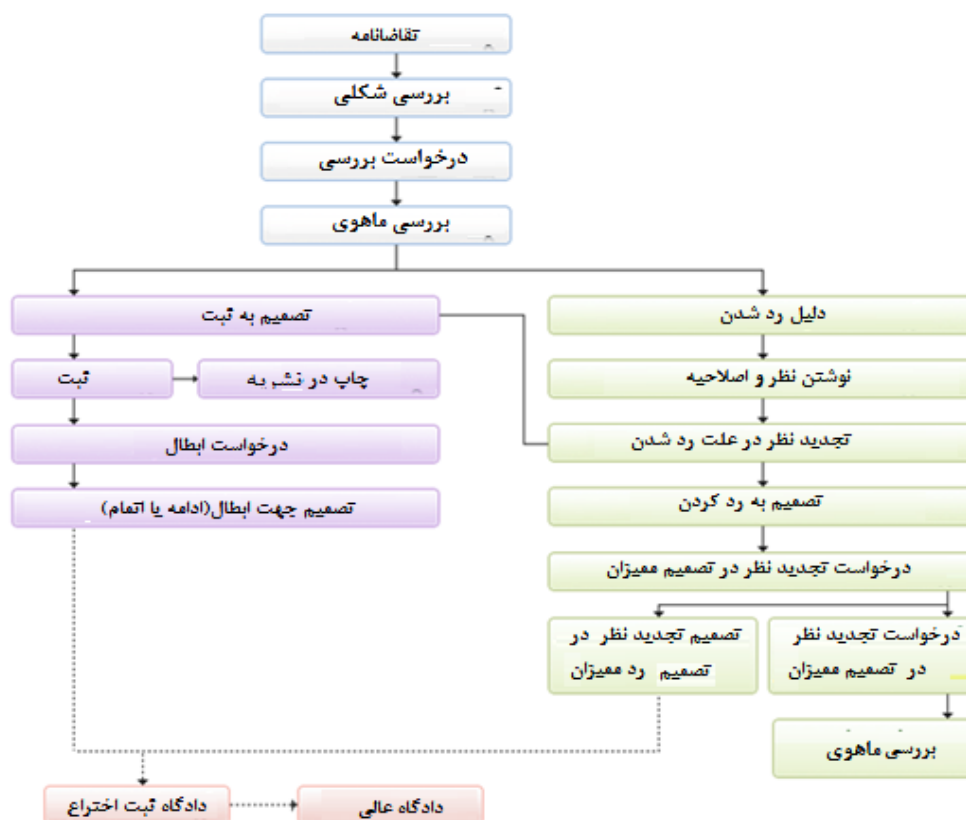

۳-۴. فرآیند ثبت اختراع

در نمودار ۱۴ مراحل ثبت اختراع در اداره مالکیت فکری کره جنوبی آورده شده است.

نمودار ۱۴. مراحل ثبت اختراع در اداره مالکیت فکری کره جنوبی

Source: www.kipo.go.kr

۴-۴. هزینه ثبت اختراع

در جدول ۶ هزینه لازم برای ثبت اختراع طی مراحل مختلف (تشکیل پرونده تا تمدید سالیانه) در اداره مالکیت فکری کره جنوبی نشان داده شده است.

جدول ۶. هزینه‌های ثبت اختراع اداره مالکیت فکری کره جنوبی

دلار	توصیف
هزینه تقاضانامه	
۳۷	تقاضانامه ثبت اختراع (الکترونیکی)
۵۳	تقاضانامه ثبت اختراع (برگه)
۱	هزینه اضافی برای هر صفحه اضافی از توضیحات، طراحی و انتزاعی بیش از ۲۰ صفحه
هزینه بررسی	
۱۴ (الکترونیکی) ۱۶ (به صورت دستی)	تقاضا برای ادعای حق تقدم هزینه عمومی
۱۴ (الکترونیکی) ۱۶ (به صورت دستی)	هزینه اضافی بابت هر ادعای تقدم
۸۰	هزینه برای ارزیابی ماهوی
۸۰	

دلار	توصیف
۸۰	درخواست ارزیابی مجدد
۸۰	
هزینه سالیانه	
۱۲	هزینه ۱ تا ۳ سال (هزینه عمومی سالیانه)
۱۰	
۳۲	هزینه ۴ تا ۶ سال (هزینه عمومی سالیانه)
۱۸	
۸۰	هزینه ۷ تا ۹ سال (هزینه عمومی سالیانه)
۳۰	
۱۹۲	هزینه ۱۰ تا ۱۲ سال (هزینه عمومی سالیانه)
۴۴	
۲۸۸	هزینه ۱۳ تا ۱۵ سال (هزینه عمومی سالیانه)
۴۴	
۲۸۸	هزینه ۱۶ تا ۲۰ سال (هزینه عمومی سالیانه)
۴۴	

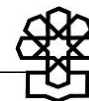
Source: Ibid.

۴-۵. عملکرد اداره مالکیت فکری کره جنوبی

براساس آمار منتشره تعداد کل تقاضانامه‌های مالکیت فکری، از جمله اختراعات ثبت شده، مدل‌های مصرفی، طرح‌ها و علائم تجاری در سال ۲۰۱۴ بیش از چهارصدوسی و چهار هزار تقاضانامه می‌باشد که حدود ۰/۹ درصد در مقایسه با سال ۲۰۱۳ رشد نموده است. علاوه بر این در سال ۲۰۱۴، تعداد تقاضانامه‌های ثبت اختراع بیش از دویست و ده هزار بوده که نسبت به سال ۲۰۱۳ رشد ۲/۸ درصدی داشته است. تعداد تقاضانامه‌های مدل‌های مصرفی نیز با کاهش ۱۶/۳ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۳ بوده و تعداد آن در سال ۲۰۱۴ بیش از نه هزار ۹۱۸۴ تقاضانامه می‌باشد. در حوزه طرح‌های صنعتی نیز تعداد تقاضانامه‌ها کاهش ۳/۹ درصدی داشته و به تعداد ۶۴۳۴۵ تقاضانامه کاهش یافته است. در حوزه علائم تجاری در سال ۲۰۱۴ نیز تعداد تقاضانامه‌ها برابر با صد و پنجاه هزار می‌باشد که دارای رشدی ۱/۷ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۳ می‌باشد.

جمع‌بندی و پیشنهادها

در این مطالعه به بررسی نظام مالکیت صنعتی در کشورهای برتر (برحسب گزارش سازمان جهانی مالکیت فکری) در حوزه ثبت اختراع پرداخته شد. براساس آخرین گزارش وایپو از نظر تعداد تقاضانامه ثبت اختراع در سال ۲۰۱۴ کشور چین در جایگاه نخست و کشورهای آمریکا، ژاپن و کره جنوبی به ترتیب رده‌های بعدی را به خود اختصاص داده‌اند. نظام ثبت اختراع یکی از مهمترین زیرساخت‌های توسعه علم

و فناوری تلقی می‌شود. به همین دلیل این کشورها زیرساخت‌های قانونی خود در این حوزه را به‌طور مداوم مورد بازنگری قرار داده‌اند. برای نمونه در چین قانون ثبت اختراعات طی سال‌های ۱۹۸۴ تا ۲۰۱۴ بارها توسط سیاستگذاران مورد بررسی و بازنگری قرار گرفته که به تغییرات جزئی و کلی در ساختار نظام ثبت اختراع و قانون مربوطه منتهی شده است. در حالی که در کشور ما قانون ثبت اختراعات از سال ۱۳۱۱ تا ۱۳۸۶ فقط یک بار بازنگری شده است و قانون فعلی نیز همچنان در مرحله اجرای آزمایشی قرار دارد. کشورهای مورد مطالعه همچنین جهت تقویت زیرساخت‌های قانونی، به معاهده‌ها و موافقتنامه بین‌المللی مختلفی پیوسته‌اند (جدول ۷)

جدول ۷. الحاق به معاهده‌ها، موافقتنامه‌ها و کنوانسیون در کشورهای مختلف

زمان الحاق					معاهده‌ها و کنوانسیون
ایران	چین	آمریکا	کره جنوبی	ژاپن	
۲۰۰۲	۱۹۸۰	۱۹۷۰	۱۹۷۹	۱۹۷۵	پیوستن به سازمان جهانی مالکیت فکری
۱۹۵۹	۱۹۸۵	۱۸۸۷	۱۹۸۰	۱۸۹۹	کنوانسیون پاریس در خصوص حفاظت از مالکیت صنعتی
۲۰۱۳	۱۹۹۴	۱۹۷۸	۱۹۸۴	۱۹۷۸	معاهده همکاری ثبت اختراع
*	۱۹۹۵	۱۹۸۰	۲۰۱۴	۱۹۸۰	معاهده بوداپست در خصوص سیستم امانت‌گذاری بین‌المللی ذخیره میکروارگانسیم‌ها با هدف ثبت اختراع
اجازه الحاق توسط مجلس داده شده	۱۹۹۶	*	۲۰۱۱	۲۰۱۴	موافقتنامه لوکارنو در خصوص طبقه‌بندی بین‌المللی طرح‌های صنعتی
*	۱۹۹۷	۱۹۷۵	۱۹۹۹	۱۹۸۸	موافقتنامه استراسبورگ در زمینه طبقه‌بندی بین‌المللی اختراع
*	۲۰۰۷	۲۰۰۵	۲۰۰۷	۲۰۰۷	موافقتنامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری

* هنوز به این موافقتنامه و معاهده‌ها نپیوسته‌اند.

براساس جدول فوق، تاکنون کشورمان در برخی از معاهده‌ها و موافقتنامه‌های بین‌المللی از جمله معاهده بوداپست در خصوص سیستم امانت‌گذاری بین‌المللی ذخیره میکروارگانسیم‌ها، موافقتنامه استراسبورگ در زمینه طبقه‌بندی بین‌المللی اختراع و موافقتنامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری، نپیوسته است.

مقایسه نظام ثبت اختراع در این کشورها با نظام ثبت اختراع کشورمان چندین نکته را آشکار می‌سازد. نخست اینکه برخلاف کشورمان که متولی اصلی امور ثبت اختراع قوه قضائیه می‌باشد، در این کشورها متولی اصلی امور ثبت اختراع در قوه مجریه قرار دارد. نکته قابل توجه دیگر شیوه ثبت اختراع می‌باشد. بررسی شیوه اجرای قانون ثبت اختراع در کشورمان نشان می‌دهد، شیوه ثبت اختراع در کشورمان برخلاف اسناد بالادستی (نقشه جامع علمی کشور)، در برخی از موارد همچنان به صورت اعلامی

انجام می‌پذیرد.^۱ این در حالی است که شیوه ثبت اختراع در کشورهای مورد مطالعه به‌طور کامل به‌صورت اثباتی می‌باشد.

از نکات مهم دیگر، فرآیند ثبت اختراع می‌باشد. نمودار ۱۵ فرآیند ثبت اختراع در چهار اداره فوق را نشان می‌دهد.

نمودار ۱۵. فرآیند ثبت اختراع در کشورهای ژاپن، چین، کره و آمریکا

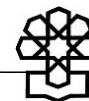
Source: EPO et al., 2015.

بر اساس نمودار ۱۵ فرآیند ثبت اختراع از چهار گام اصلی و تعدادی گام فرعی تشکیل شده است. به‌طور کلی هر چهار اداره فوق دارای گام‌های اصلی مشابه می‌باشند، اما در گام‌های فرعی، ادارات ثبت اختراع چین، کره جنوبی و ژاپن دارای گام‌های نسبتاً مشابه بوده در حالی که روند ثبت اختراع در آمریکا تا حدودی متفاوت‌تر و گسترده‌تر از سه اداره دیگر می‌باشد. در خصوص هزینه‌های ثبت اختراع نیز اداره علائم تجاری و ثبت اختراع آمریکا علیرغم هزینه‌های بالاتر نسبت به سه اداره دیگر، توانسته جایگاه نخست در بخش اختراعات غیربومی را به‌خود اختصاص دهد. این امر می‌تواند نشان‌دهنده وجود بازار

۱. سهیلا خردمندی و مرتضی براتی، رجوع شود به: گزارش «محو‌ره‌های پیشنهادی برای قانون ثبت اختراعات»، مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۹۱.

در فرآیند ثبت اختراع نخستین گام ثبت اظهارنامه اختراع می‌باشد. پس از این مرحله مدارک متقاضی مورد بررسی قرار گرفته می‌شود و در صورت کامل بودن مدارک مقدماتی، تقاضانامه با سایر اختراعات ثبت شده، مقایسه می‌شود و در صورت نبود مسئله در خصوص تکراری بودن با پرداخت هزینه‌های ثبت اختراع، اختراع مورد نظر در روزنامه‌های رسمی ایران به چاپ می‌رسد و در نهایت گواهی ثبت اختراع تقدیم متقاضی خواهد شد. در هر مرحله از فرآیند ثبت اختراع در صورت وجود مشکل یا نواقص در تقاضانامه ثبت اختراع، مسئله به متقاضی اطلاع داده می‌شود و از متقاضی خواسته می‌شود در مدت زمان تعیین شده مسئله را حل نماید. در صورتی که متقاضی به هر دلیلی نتواند موارد اطلاع داده شده را برطرف سازد، تقاضانامه ثبت اختراع باطل و کان لم یکن تلقی خواهد شد. با توجه به آنچه بیان شد، می‌توان پیشنهاد‌های زیر را در خصوص ارتقای نظام ثبت اختراع در ایران طرح کرد:

- استقرار نهاد متولی ثبت اختراع در قوه مجریه
- طراحی ساختاری متناسب با کارکردهای مختلف مرتبط به ثبت اختراع برای نهاد متولی ثبت
- شفافیت و ساده‌سازی بیشتر فرآیند ثبت اختراع
- ثبت اختراع صرفاً براساس ارزیابی و ممیزی اختراعات (پرهیز از هرگونه ثبت اعلامی یا اظهاری)
- متناسب‌سازی هزینه‌های ثبت اختراع برای اشخاص حقیقی و حقوقی

۱. براتی، مرتضی و نوروزی، علی. آشنایی با مفهوم مالکیت صنعتی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات فناوری‌های نوین، شماره مسلسل: ۱۳۵۴۴، ۱۳۹۲.
۲. خردمندنیا، سهیلا و مرتضی، براتی. محورهای پیشنهادی برای بازنگری قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری، مصوب ۱۳۳۱، مرکز پژوهش‌های مجلس، مسلسل ۱۲۷۰۴.
3. Bessen, J.E, Meurer, M.J, (2008), Do Patents Perform Like Property?, Academy of Management Perspectives, Vol. 22, No. 3 (Aug., 2008), pp. 8-20
4. EPO, JPO, SIPO, KIPO, USPTO, (2015). Edited by SIPO, November, available at (<http://www.fiveipoffices.org/statistics/statisticsreports/2014edition/ip5sr2014.pdf>)
5. Falvey, R., Foster, N., (2006), The Role of Intellectual Property Rights in Technology Transfer and Economic Growth: Theory and Evidence, United Nations Industrial Development Organization
6. JPO (Japan Patent Office), Annual Report 2015, available at (JPO Japan Patent Office), Annual Report 2015, available at (https://www.jpo.go.jp/english/reference_room/statusreport/pdf/status2015/all.pdf), last accessed on June 2016.
7. JPO (Japan Patent Office) Site, available at (www.jpo.go.jp), last accessed on June 2016.
8. KIPO (Korean Intellectual Property Office), Annual Report 2014, available at (http://www.kipo.go.kr/upload/en/download/annualreport_2014.pdf), last accessed on June 2016.
9. Meirong, G. 2012. Japanese New Patent Law: Lessons for China, Scientific Research, <http://dx.doi.org/10.4236/blr>. Published Online (<http://www.SciRP.org/journal/blr>)
10. Sattar, a., Mahmood, t. (2011), Intellectual Property Rights and Economic Growth: Evidences From High, Middle and Low Income Countries, Pakistan Economic and Social Review, Volume 49, No. 2 (Winter 2011), pp. 163-186
11. SIPO (State Intellectual Property Office), Annual Report 2014, available at (<http://english.sipo.gov.cn/laws/annualreports/2014/>), last accessed on June 2016.
12. SIPO (State Intellectual Property Office) Site, available at (www.sipo.gov.cn)
13. USPTO (United States Patent and Trademark Office), Annual Report 2014, available at (<http://www.uspto.gov/about/stratplan/ar/USPTOFY2014PAR.pdf>), last accessed on June 2016.
14. USPTO (United States Patent and Trademark Office) Site, available at (www.uspto.gov).
15. WIPO, wipo intellectual property Handbook, Geneva, 2007.
16. WIPO, World IP Report 2015, ISBN 978-92-805-2680-6
17. WIPO, 2008. Patent Law of the People's Republic of China, available at (<http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn028en.pdf>).
18. WIPO .2010. Understanding the Patent Act of the Republic of Korea .available at (http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=214534), last accessed on June 2016.
19. WorldBank, Database, last accessed on June 2016.
20. WorldBank, DataBase2014, available at (<http://www.worldbank.org/en/country>).
21. Zhang, A., Ma, X (2014), «Recent Proposed Amendments to China's Patent Law: Will it help to improve the enforceability of patents in China», October 29, 2014, (http://www.chinalawinsight.com/2014/10/articles/ip-2/recent-proposed-amendments-to-chinas-patent-law-will-it-help-to-improve-the-enforceability-of-patents-in-china/#_edn27).

شماره مسلسل: ۱۵۱۲۰

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی نظام ثبت اختراع در کشورهای منتخب (چین، آمریکا، ژاپن و کره جنوبی)

نام دفتر: مطالعات ارتباطات و فناوری‌های نوین (گروه فناوری‌های نو)

تهیه و تدوین: اکبر زین‌العابدینی

همکار: مرتضی براتی

مدیر مطالعه: پریسا علیزاده

ناظر علمی: مهدی فقیهی

متقاضی: سیدشریف حسینی (نماینده آبادان در مجلس نهم شورای اسلامی)

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. نظام ثبت اختراع

۲. ساختار

۳. قانون

۴. فرآیند

۵. هزینه

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۸/۲۳